

Voel je thuis in D'n Liempdsen Herd

Hart van Het Groene Woud

Rapportage Workshop D'n Liempdsen Herd

12 oktober 2015

Uitgevoerd door:
Manon Laterveer-de Beer | Blue Imprint
Taco de Bie | Platvorm

In opdracht van:
SPPiLL

Rapportage Workshop D'n Liempdsen Herd

Inhoudsopgave	pagina
1. Inleiding	2
2. Werkwijze	3
3. Resultaten	3
3.1 Functie	3
3.2 Doelgroepen	5
3.3 Inhoud	8
4. Beleving	9
5. Conclusies & aanbevelingen	10
Bijlagen	
Bijlage 1. Deelnemers workshop	11
Bijlage 2. Mindmap functies	12
Bijlage 3. Het imaginaire gastenboek	13
Bijlage 4. Mindmaps van deelnemers	25
Bijlage 5. Mindmap inhoud	28
Bijlage 6. Mindmap beleving	29

1. Inleiding

In het hart van het Nationaal Landschap (NL) Het Groene Woud ligt het dorp Liempde. Het dorp (ca. 4.800 inwoners) kent een rijke cultuurhistorie, wat onder meer zichtbaar is in de aanwezigheid van 35 rijksmonumenten. Een van die monumenten betreft een langgevelboerderij aan de Barrierweg 4. De boerderij wordt in de periode 2015-2016 gerestaureerd en verbouwd. Het karakteristieke gebouw, dat in het centrum van het dorp ligt, krijgt een publieksfunctie. Op 1 januari 2017 opent de boerderij onder de naam *D'n Liempdsen Herd* haar deuren voor jong en oud.

Momenteel zijn verschillende werkgroepen bezig met de ontwikkeling van plannen voor de inrichting van het interieur, het buitenterrein, de informatievoorziening en exploitatie van D'n Liempdsen Herd. In opdracht van Stichting Promotie Projecten in Leefbaar Liempde (SPPiLL) is een workshop met betrokkenen georganiseerd met als doel om gezamenlijk op zoek te gaan naar een raamwerk ('kapstok') voor de informatievoorziening in de boerderij. Er bestaat de behoefte om te komen tot een 'vaste kern' waaromheen in de loop van de tijd verschillende (tijdelijke) exposities en activiteiten kunnen worden georganiseerd.

Voor het opzetten en de begeleiding van de workshop is opdracht gegeven aan bureau Platvorm (ontwerpers van tentoonstellingen, www.platvorm.nl) en Blue Imprint (inhoudsontwikkeling tentoonstellingen, www.blue-imprint.nl). Deze rapportage is een weerslag van de uitkomsten van de workshop en is uitgevoerd door genoemde bureaus.

2. Werkwijze

Om te komen tot de beoogde ‘kapstok’ voor D'n Liempdsen Herd is gekozen voor het organiseren van een workshop (19 september 2015). Hieraan namen zowel leden van de projectgroep als inhoudsdeskundigen en toekomstige bezoekers van de boerderij deel (bijlage 1). Dankzij de gevarieerde samenstelling van de groep was het mogelijk om zowel vanuit de praktijk van de uitvoerders als de kennis van inhoudelijke experts en de behoeften van eindgebruikers op zoek te gaan naar de **eigenheid** van D'n Liempdsen Herd.

Middels diverse werkvormen zijn drie belangrijke aspecten van eigenheid tijdens de workshop behandeld: **functie**, **inhoud** en **beleving**. Daarnaast is aan de hand van ‘motivatiegroepen’ een verkenning gemaakt van de **doelgroepen** van D'n Liempdsen Herd. Een individuele oefening met een **imaginair gastenboek** heeft inzicht gegeven hoe uiteenlopende toekomstige bezoekers de boerderij mogelijk zullen ervaren. En een groepsopdracht waarin mindmaps zijn gemaakt heeft de **centrale gedachte** van het inhoudelijk kader helder gemaakt. Tot slot heeft een presentatie van bestaande bezoekerscentra, ontwikkeld in samenwerking tussen Platvorm en Blue Imprint, ideeën gegeven over hoe de vertaling van inhoud naar **beleving** kan plaatsvinden.

3. Resultaten

Hierna worden de genoemde onderdelen die tijdens de workshop aan de orde zijn geweest afzonderlijk belicht, met de daarbij behorende belangrijkste resultaten.

3.1 Functie

Aanvankelijk streeft D'n Liempdsen Herd naar een bezoekersaantal van 10.000 bezoekers per jaar. Dit kan oplopen tot 20.000 bezoekers per jaar.

Als deze ambitie wordt gehaald, kan de boerderij op dit punt voldoen aan criteria die momenteel door NL Het Groene Woud voor bezoekerscentra worden opgesteld (min. 10.000 bezoekers/jaar). Naast dit praktische aspect heeft de term bezoekerscentrum – in tegenstelling tot de term ‘informatiecentrum’ – een positieve uitstraling. Het wordt geassocieerd met mensen ontmoeten, een kopje koffie drinken, dingen doen, iets kunnen kopen en informatie krijgen. Bovendien staat een bezoekerscentrum niet op zichzelf. Het heeft een verbinding met zijn omgeving. In het geval van D'n Liempdsen Herd is dat het dorp Liempde maar ook zeker het NL Het Groene Woud. Bij een bezoekerscentrum hoort ook de verwachting dat deze in financieel opzicht zelfstandig kan draaien. Al deze punten sluiten aan op de opdracht die D'n Liempdsen Herd heeft.

Op grond van het bovenstaande wordt aanbevolen om de term ‘informatiecentrum’ die tot nu toe aan D'n Liempdsen Herd is verbonden, te heroverwegen. Een informatiecentrum wordt minder snel met gastvrij en actief geassocieerd, twee belangrijke termen die men juist met de boerderij voor ogen heeft.

Zoals er tijdens de workshop over is gesproken, wordt D'n Liempdsen Herd een plek waar je naartoe gaat om andere mensen te ontmoeten, informatie te krijgen, ideeën op te doen en vervolgens in beweging te komen. Voortbouwend op de functie van zo'n locatie kunnen de volgende nevenfuncties worden genoemd (bijlage 2):

Een thuis bieden

Uitnodigend - De deuren van D'n Liempdsen Herd staan wagenwijd open. Buiten kun je al (deels) zien wat je binnen kunt verwachten. De entree is transparant, uitnodigend en prikkelt de nieuwsgierigheid. Er is een aantrekkelijk uithangbord met het ‘activiteiten dagmenu’. Een eye catcher zoals een echte (opgezette) koe of edelhert bij de ingang, die zo mogelijk

een interactie aangaat met de passant, zorgt ervoor dat niemand aan de boerderij voorbijloopt. Ook buiten de openingstijden ziet men wat D'n Liempdsen Herd heeft te bieden, zodat de behoefte ontstaat er eens bezoekje te brengen.

Welkom – Zodra je over de drempel stapt voel je je welkom in D'n Liempdsen Herd. Je wordt gastvrij te woord gestaan en er is tijd voor een kop koffie met een praatje. Aan de stamtafel tref je je vrienden en kun je verhalen over Liempde en omgeving met elkaar delen. Ook als nieuwkomer stap je in een prettige sfeer. Dit alles in een inspirerende omgeving die past bij de authenticiteit van de oude boerderij, gestoken in een hedendaags jasje.

Voor ieder wat wils – Door een gevarieerde programmering komt iedereen in D'n Liempdsen Herd aan zijn trekken. Er wordt ingehaakt op bestaande terugkerende activiteiten (bv. Boeremèrt, oldtimerdag, kribkesroute, oogstfeest), zodat de mensen die daar al naartoe gingen ook de boerderij zullen vinden. Daarnaast worden ook eigen activiteiten ontwikkeld (workshops, cursussen, schoolprogramma's e.d.), speciaal voor de doelgroepen van D'n Liempdsen Herd.

Een werkplek bieden

Wifi ⁺ – Voor zzp'ers, scholieren, studenten of anderen met behoefte aan een (digitale) werkplek buiten de deur, biedt D'n Liempdsen Herd een prettige omgeving. Er is wifi en er zijn rustige hoekjes om te werken, met koffie bij de hand. De boerderij is de 'Starbucks' van het platteland.

Vergaderruimte – D'n Liempdsen Herd biedt onderdak voor mensen die er willen vergaderen of voor andere doeleinden in een inspirerende omgeving willen samenkomen.

Symposiumruimte – D'n Liempdsen Herd biedt onderdak voor mensen en organisaties die symposia en lezingen willen organiseren. De schuurruimte van de boerderij is hier, naast exposities, voor bedoeld.

Samenwerken

Groot Duijfhuis – Vanwege de centrale ligging en goede bereikbaarheid vormt D'n Liempdsen Herd een logisch vertrekpunt om de omgeving te gaan verkennen. Een belangrijke partner hierin is het Groot Duijfhuis (Kasteren), waar door het Brabants Landschap een informatiecentrum wordt ontwikkeld. Door met elkaar samen te werken kan een aansprekend aanbod worden gemaakt, zoals bijvoorbeeld een bezoek aan de boerderij met daarna een wandeling met gids naar het Groot Duijfhuis (of andersom).

Arrangementen – Met zakelijke partners uit de omgeving kunnen aantrekkelijke arrangementen worden opgezet. Te denken valt aan een combinatie van boerderijbezoek met daarna een lunch in een nabijgelegen horecalocatie of een overnachting in de buurt. Of bijvoorbeeld het verstrekken van kortingsbonnen bij een cursus speltbrood bakken, om te besteden in een bakkerij uit het dorp. Ook met organisaties uit Liempde worden arrangementen opgezet.

Excursies – Behalve de samenwerking met het Groot Duijfhuis zoekt D'n Liempdsen Herd naar gelijkgestemde partijen om interessante uitstapjes te kunnen aanbieden. Hierbij kan worden gedacht aan excursies samen met het Brabants Landschap naar edelherten in de naburige bossen. Slechts op twee kilometer afstand van Liempde leeft vanaf 2016 dit imposante grofwild. Maar we kijken verder dan de grenzen van ons dorp. Door met onze uitjes de grenzen van het NL Het Groene Woud op te zoeken is de boerderij zichtbaar tot aan de grote steden.

Expositie

Vaste kern – De vaste expositie in D'n Liempdsen Herd biedt de bezoeker een lichtvoetige diepgang aan zijn komst naar de boerderij. De functie van de vaste expositie is het overbrengen van een centrale gedachte op een aantrekkelijke, interactieve en verhalende manier. Voor het inhoudelijk kader van die gedachte wordt verwezen naar hoofdstuk 3.3.

Wisselen – Wisselexposities zijn bij uitstek geschikt voor het trekken van een herhalingsbezoek. Te denken valt aan het tentoonstellen van lokale kunst, natuurfotografie, of seizoen- of jubilea-gerelateerde onderwerpen.

Boerenerf

Schooltuin – Voor kinderen uit het dorp en de buurt biedt het erf achter de boerderij een plek om te ontdekken hoe worteltjes groeien, aardappelen bloeien en lieveheersbeestjes als natuurlijke bestrijders de luizen te lijf gaan. In samenwerking met scholen kunnen lesprogramma's worden ontwikkeld waarbij basisscholieren onder begeleiding in hun eigen tuintje werken.

Moes(pluk)tuin – Mensen die zelf geen moestuin hebben, kunnen hun hart ophalen op het erf van D'n Liempdsen Herd. Ze kunnen ofwel zelf de schop ter hand nemen of maken alleen gebruik van de mogelijkheid om verse groenten en fruit te komen plukken. Dit alles voor een aantrekkelijke prijs. Als het moestuinvirus écht aanslaat zouden op een nabij gelegen perceel extra moestuinen aangelegd kunnen worden. In de boerderij kan men zaad of kiemplantjes kopen. En voor bruikbare tips kan iedereen hier natuurlijk altijd terecht.

Kinderboerderij – Op het erf van D'n Liempdsen Herd scharrelen kippetjes rond, wroeten varkens in de mest en stelen de geiten als je niet uitkijkt het brood uit je handen. Voor kinderen is het een heerlijke plek om met

dieren om te gaan en vies te worden. Aan de kapstok hangen overalls in XXS klaar om aan te trekken. En natuurlijk zijn er ook klompen, want daar staat onze streek om bekend.

Winkel

Streekproducten – Een aanbod van streekproducten speelt in op de behoeften van de bezoeker. Er worden producten verkocht met een goede prijs-kwaliteit verhouding (*value for money*).

Lokale ondernemers – De producten in de winkel worden aangeboden door lokale ondernemers. Te denken valt aan het huren van planken in de winkel, die door de ondernemers worden aangevuld en onderhouden.

Toeristische informatie en publicaties – In de winkel zijn ook toeristische wandel- en fietskaarten te koop, evenals publicaties over Liempde en Het Groene Woud. Ook zijn er toeristische materialen te huur zoals bijv. gps-apparatuur.

3.2 Doelgroepen

In de museumwereld wordt onder meer gewerkt met 'motivatiegroepen' om weer te geven waarom mensen naar een museum komen. Wanneer je als tentoonstellingsmaker weet wat de bezoeker drijft en met welke verwachting hij komt, kun je daar effectief op inspelen. Tijdens de workshop zijn de belangrijkste doelgroepen voor D'n Liempdsen Herd aan de hand van deze motivatiegroepen geïdentificeerd en is een verkenning gemaakt hoe we op hun behoeften kunnen inspelen.

De grootste doelgroep van D'n Liempdsen Herd betreft **toevallige passanten**. Zij komen vanuit de regio zonder vooropgezet doel naar het dorp, bijvoorbeeld wandelend, fietsend, met de solex of de Tuk Tuk. Het zijn mensen van alle leeftijden. Terwijl ze de boerderij passeren wordt hun aandacht getrokken en gaan ze spontaan naar binnen. De toevallige

passanten behoren tot de motivatiegroep *professionals & hobbyists*, wat betekent dat zij worden gedreven door een gevoel van verbondenheid met de omgeving. Zij verwachten dan ook in de boerderij iets te vinden dat een specifieke behoefte bevredigt.

Behoeften *professionals & hobbyists*

- Gezellige ontmoetingsplek
- Koffie met koek
- Ideeën uitwisselen
- Routes en excursies om de omgeving te verkennen

Een andere grote doelgroep betreft de zogenoemde *facilitators*: mensen die niet zozeer voor zichzelf maar voor een ander naar de boerderij komen. Zij willen anderen in de gelegenheid stellen (faciliteren) om iets te ervaren of te leren. **(Groot)ouders met (klein)kinderen** behoren tot deze groep.

Behoeften *facilitators*

- Samen iets doen
- Hands-on
- Spelenderwijs leren

Van bovengenoemde groepen wordt aangenomen dat zij zonder veel extra inspanningen de weg naar D'n Liempdsen Herd zullen weten te vinden. Wanneer de plek aan hun verwachting voldoet zullen zij ook vaker terugkomen. Anders ligt dat voor de zogenoemde *explorers*, die op zoek zijn naar iets unieks. Wanneer op de juiste manier wordt ingespeeld op deze **nieuwsgierige mensen** kan de kring van bezoekers aan D'n Liempdsen Herd flink worden uitgebreid. Dat is nodig om een jaarlijks bezoekersaantal van > 10.000 te halen. We gaan uit van een geografische afbakening tot en met de grote steden aan de rand van NL Het Groene Woud (Eindhoven, Tilburg, Den Bosch). Dit komt neer op een straal van ca. 20 km rond Liempde: een realistische afstand die zelfs met de fiets is

te overbruggen. Daarnaast komt er ook een NS wandelroute die naar verwachting jaarlijks vele mensen (ca. 15.000) door Liempde gaat voeren. Deze NS-route start bij het station van Boxtel en loopt via het centrum van Liempde (langs de boerderij) en door het leefgebied van de toekomstige edelherten (2016) naar het station in Best.

Behoeften *explorers*

- Iets unieks
- Eigenheid van de streek ontdekken
- Interessant verhaal (met diepgang)
- Routes en excursies om de omgeving te verkennen

Tot slot vormen ook **schoolkinderen** uit het dorp en de regio een doelgroep van D'n Liempdsen Herd. In plaats van dat zij uit eigen beweging naar de boerderij gaan, wordt dit door de leerkracht voor hen besloten. Aldus vallen leerlingen in schoolverband niet onder een bepaalde motivatiegroep. Voor leerkrachten – die veelal niet uit de omgeving komen – is het aantrekkelijk om leerlingen in een informele omgeving kennis te laten opdoen over de plek waar zij wonen. Ook de (groot)ouders vinden het fijn wanneer hun (klein)kinderen op een leuke manier leren beseffen in wat voor omgeving zij leven.

Behoeften *schoolkinderen*

- Iets doen (samen of individueel)
- Hands-on
- Spelenderwijs leren

Wat leeftijdsopbouw betreft vormen **jongeren** (ca. 18-30 jaar) een doelgroep die een speciale aanpak vraagt. Het is belangrijk om deze groep te bereiken zodat zij zich betrokken voelen bij hun leefomgeving en de toekomst daarvan. Het is wel een uitdagende groep. Jongeren zullen niet snel uit zichzelf naar de boerderij komen. Pas wanneer ze weten dat er iets voor hen te halen valt, zullen ze een bezoekje wagen.

Behoeften jongeren

- Gezellige ontmoetingsplek met wifi en koffie (cf. Starbucks)
- Samen iets doen (community, bonding)
- Sociale media

Het imaginaire gastenboek

De verkenning van de doelgroepen van D'n Liempdsen Herd tijdens de workshop is afgesloten met een oefening waarin de deelnemers zich individueel moesten verplaatsen in zogenoemde persona's: toekomstige potentiële bezoekers van de boerderij. Aan de hand van onderstaande vragen vulden de workshopdeelnemers op eigen wijze het imaginaire gastenboek in (bijlage 3). Na afloop werden de boodschappen met elkaar gedeeld. Hier volgt een ruwe samenvatting van de resultaten.

Waarom besloot je om naar D'n Liempdsen Herd te gaan?

- Ik wilde meer te weten komen over: streekproducten, boerderijartikelen, fruit, natuur, edelherten, wandelroutes, mijn eigen woonomgeving.
- Ik was benieuwd naar verhalen over vroeger, omdat mijn grootouders daar altijd zo enthousiast over zijn.
- Ik was op zoek naar een leuk uitje, samen met anderen.
- Ik liep langs en kreeg zin om naar binnen te gaan.
- Ik had op FB en Twitter gelezen dat hier iets leuks is te doen.

Met welke verwachting ging je ernaar toe?

- Andere mensen ontmoeten, saamhorigheid, thuis voelen.
- Zelf iets doen, kunnen maken.
- Goede oude tijd, maar dan wel met nieuwe technieken (geen stoffig museum met potten en pannen, maar een eigentijdse aanpak).

- Spelenderwijs (samen) nieuwe dingen leren.
- Interessant voor volwassenen, leuk voor kinderen.
- Iets tegenkomen waarover je kunt nadenken, bijvoorbeeld over hoe Het Groene Woud eruit ziet als onze kinderen straks groot zijn.
- Geen verwachting, ik wist niet dat het er was.

Wat vond je het leukst en waarom?

- Allerlei nieuwe verhalen over de geschiedenis geleerd, daar ben ik niet zo in thuis.
- Reconstructie van de boerderij: ik wist niet dat hier al zo lang mensen woonden!
- Dat er een koppeling wordt gemaakt tussen vroeger en nu. Het prikkelde me om na te denken over de toekomst.
- Afwisseling natuur en cultuur.
- Ik wist niet dat de omgeving zulke mooie natuur heeft!
- Ik weet nu meer over de leefwijze en het gedrag van edelherten.
- Dat levensechte edelhert, wauw wat is die groot!
- Door de spelletjes heb ik ook iets geleerd.
- Dat je zelf iets kunt doen, actief bezig bent en dingen kunt aanraken.
- Allerlei gave dingen, computers, met camera in vogelnest kijken, gps speurtocht. Het was niet eens saai!
- Dat ik iets kon kopen. Dan kan ik er thuis ook over vertellen.
- Fijn dat het licht en ruim was, en overzichtelijk.
- Het was hier prima en gezellig. Ik kreeg een kop lekkere koffie.

Wie uit je omgeving geef je de tip om naar D'n Liempdsen Herd te gaan en waarom?

- Mijn familie en vrienden. Leuk om samen te doen, zeker met kinderen.
- Vrienden en kennissen die op zoek zijn naar een speciaal uitje.

Welke tip heb je om de expositie nóg leuker te maken?

- Organiseer een workshop over pluknatuur.
- Ik wil meer specifieke informatie hebben, want wat ik over het edelhert las wist ik al.
- Maak een goede kaart van de omgeving, dan kan ik uitzoeken waar ik edelherten kan tegenkomen.
- Nog leuker: organiseer een excursie om edelherten te spotten. Ik wil zoiets weleens meemaken.
- Ik wil graag mijn bezoek combineren met een terrasje pakken of iets anders in de omgeving, dat maakt mijn dag compleet.
- Maak nog meer doe-dingen!
- Als jullie regelmatig thema's wisselen kom ik zeker terug!

3.3 Inhoud

Om tijdens de workshop tot een afbakening te komen van de **centrale gedachte** van het verhaal van D'n Liempdsen Herd, is gebruikgemaakt van mindmapping. Deze werkwijze maakt het mogelijk om in relatief korte tijd een serie hoofdthema's en subthema's te benoemen, inclusief hun onderlinge samenhang. De workshopdeelnemers werden in drie groepjes verdeeld en hebben op grond van onderstaande denk-opstapjes een mindmap gemaakt (bijlage 4), waarna deze centraal zijn teruggekoppeld.

Denk-opstapjes mindmapping

- Wat maakt D'n Liempdsen Herd bijzonder (naam, historie, langgevelboerderij, locatie enz.)?
- Omgeving Liempde (historie, wonen, stadsnatuur).
- NL Het Groene Woud (visitekaartje Brabant, natuur, cultuur, wandelen, enz.).
- Kom in beweging! Letterlijk en figuurlijk...

Op grond van de resultaten van de mindmapping, is een overlappende mindmap voor de inhoud gemaakt (bijlage 5). Hierbij hoort de volgende toelichting.

Grenspositie biedt kapstok voor gelaagdheid

De cultuurboerderij D'n Liempdsen Herd is een **uniek gebouw** op een **unieke plek**. In gerestaureerde staat laat de boerderij de bezoeker ervaren hoe een keuterboer hier langgeleden woonde, werkte en leefde. Met de buitenruimte erbij krijgen ook verhalen over het erf en de dieren een podium. De plek waar de boerderij staat biedt een prachtige kapstok om van binnen naar buiten uit te zoomen (gelaagdheid). Het monumentale pand staat namelijk in het hart van het dorp Liempde én op de grens met het zeer nabijgelegen cultuurlandschap (kransakkerdorp, populieren cultuurbos) en de omringende wildernisnatuur. Juist die **grenspositie** biedt de kans om de bezoeker vanuit de boerderij (letterlijk en figuurlijk) een doorkijkje te geven naar de directe omgeving van het dorp: het boerenland met de oeroude akkers en het natuurlijke landschap van Het Groene Woud met edelherten. Het lijken twee uitersten, maar cultuur en natuur hebben hier alles met elkaar te maken, want ze zijn al eeuwenlang door mensenhanden gevormd.

Boerderij

De gerestaureerde boerderij biedt een uitgelezen kans om binnen een authentieke context (keuterboerderij) uiteenlopende verhalen aan bod te laten komen. We kiezen hier voor een driedeling: (1) *wonen en werken*, (2) *het erf* en (3) *de dieren*.

Behalve de langgevelboerderij van D'n Liempdsen Herd bestaat ook de kans om het *Groot Duijfhuis* in het verhaal over oude boerderijen te betrekken. Als dependance van D'n Liempdsen Herd kunnen daar verhalen over de Karthuizer historie worden verteld.

Dorp Liempde en cultuurlandschap

Uitzoomend vanuit de boerderij komen we in het dorp Liempde terecht. De karakteristieke eigenschappen van het kransakkerdorp, de klompenteelt met daarbij behorende populierenbossen en het gemeenschapsleven verdienen aandacht in D'n Liempdsen Herd. Vanuit het centrum van het dorp zijn er talloze manieren om – te voet, of per fiets – via aantrekkelijke routes langs karakteristieke dorpse plekken via het cultuurlandschap de overgang tussen dorp en wildernisnatuur te ontdekken.

Wildernisnatuur

Nog verder uitzoomend belanden we in de wildernisnatuur. Daar vinden we unieke planten en dieren. Voor de blauwe natuur (de Dommel) en de groene natuur (het bos) kiezen we iconische dieren zoals ooievaar en ijsvogel (water) of boomkikker en edelhert (land). Maar ook het geïntroduceerde Het Groene Woud rund krijgt een plek. Elke soort vertegenwoordigt een specifiek verhaal over de wilde natuur. En die natuur komt er niet vanzelf. Er is bedachtzaam beheer voor nodig, bijvoorbeeld om versnippering van leefgebieden te voorkomen of te herstellen. In de boerderij komen bezoekers erachter wat er allemaal wordt gedaan om de natuur te krijgen die we hebben willen. En worden ze uitgedaagd om over de toekomst van die natuur na te denken.

Toen – nu – straks

De gelaagdheid van **boerderij, dorp, cultuurlandschap en wildernisnatuur** biedt naast een spreiding van dichtbij naar verder weg, tevens een geschikte drager om vanuit het **verleden**, via het **heden** naar de **toekomst** te kijken. Immers: tegenwoordig wordt het kleinschalige cultuurlandschap dat zo zorgvuldig is behouden, nog steeds gekoesterd en verder vormgegeven. Niet uit nostalgische overwegingen of omdat we het zo mooi vinden. Maar omdat het goed werkt voor mens, plant en dier.

D'n Liempdsen Herd is dé plek bij uitstek om bezoekers inzicht te bieden in de herkomst van de omgeving, en hen te prikkelen om na te denken over wat de toekomst brengen zal. Hoe kun je het goede van vroeger herontdekken om opnieuw toe te passen? En hoe wil je dat het landschap er over twintig jaar uitziet? Wat heeft dat voor gevolgen? Zonder hierover zelf een standpunt in te nemen laten we de bezoeker zich op hedendaagse wijze door vroeger inspireren.

Samenvattend komt het erop neer dat de bezoeker van D'n Liempdsen Herd hier alles tegenkomt wat met **'thuis'** te maken heeft. De boerderij is een warme plek waar je elkaar ontmoet, waar je ontdekt hoe er vroeger werd geleefd, wat er in de omgeving thuishoort en dat wat je doet daar invloed op heeft. Aldus luidt de slogan die de centrale gedachte kernachtig verwoordt:

*Voel je thuis in D'n Liempdsen Herd
Hart van Het Groene Woud*

3.4 Beleving

Het is de ambitie om van D'n Liempdsen Herd een unieke beleving te maken. Maar wat is dan precies die WAUW-factor?

Naast het feit dat de boerderij een gastvrij trefpunt wil zijn, is het veel meer dan dat. D'n Liempdsen Herd biedt een goede balans tussen **expositie** en **activiteiten**, in de juiste **ruimte** en met de juiste **sfeer** (bijlage 6).

Expositie

In de vaste expositie wordt gewerkt met iconen die drager zijn voor een specifiek verhaal. De kracht van iconen is dat ze duidelijk herkenbaar zijn

en gewenste associaties opwekken. Daarnaast nemen echte mensen (vrijwilligers, rondleiders) de bezoekers mee in het verhaal. Zo ontdekken ze op een persoonlijke en betrokken manier hoe mooi en afwisselend de omgeving is. Dat hebben ze nooit geweten!

In gerestaureerde staat biedt de boerderij een perfecte kapstok om elk verhaal op de juiste plek te vertellen. Grofweg wordt gedacht aan de volgende indeling:

BURL – BOE – BAH

Burl – locatie: **de herd & schuur** – icoon: **edelher(d)t** – verhaal: wildernisnatuur.

Boe – locatie: **de stal** – icoon: **koe** – verhaal: boerderij, cultuurlandschap.

Bah – locatie: **het erf** – icoon: **vieze klompen** – verhaal: boerenleven.

Bij de iconen kan tevens worden gedacht aan het maken van verrassende combinaties (edelkoe: een koe met het gewei van een edelhert) of mascottes voor kinderen zoals een klein hertje of kalfje dat op diverse plekken terugkomt (kinderlijn).

Uitgangspunten bij de expositie zijn onder meer:

- Een lichte, overzichtelijke vormgeving.
- Speelse interactiviteit met moderne middelen (computers, apps, sociale media).

Wisselexposities spelen in op actuele thema's en trekken herhalingsbezoek. En ook: sociale media worden ingezet om een community rond de exposities en de boerderij op te bouwen.

Activiteiten

Uiteenlopende activiteiten bieden de bezoeker aanknopingspunten om zelf aan de slag te gaan. Dit kan zowel bij de boerderij zelf (bv. workshop klompen maken, pluktuin, speltbrood bakken) als in de omgeving (bv. bootcamp voor jongeren, burlende edelherten spotten). Door de activiteiten is er een wisselend aanbod waardoor steeds iets nieuws te beleven valt.

Ruimte

Eenmaal binnen wordt de bezoeker ondergedompeld in de oorspronkelijkheid van de boerderij, maar met de gemakken en lichtheid van nu. De inrichting is overzichtelijk, er heerst een prettige rust. Het materiaal- en kleurgebruik geeft een warm gevoel. Toepassing van moderne technieken houdt het gevaar van oubolligheid buiten de deur.

Sfeer

Zoals eerder gezegd is een belangrijke functie van D'n Liempdsen Herd dat mensen zich er thuis voelen. Daarbij hoort een beleving van onder meer ontmoeten en gastvrijheid. Een stamtafel in de herd biedt een fysieke plek om ontmoetingen mogelijk te maken. Daarbij hoort natuurlijk ook koffie (of thee) met een koekje. Meer horeca hoeft er niet te zijn (wel aanbieden als arrangement). Met deze randvoorwaarden is er voldoende voedingsbodem voor een sfeer waarin verbindingen worden gelegd, zowel tussen mensen onderling als tussen mens en natuur.

4. Conclusies en aanbevelingen

De workshop heeft geleid tot een eenduidige centrale gedachte omtrent de informatievoorziening van D'n Liempdsen Herd. Zowel de aanwezige vormgevers en uitvoerders van het project als de potentiële

eindgebruikers (bezoekers) scharen zich achter de ideeën die in dit rapport zijn verwoord. De workshop bleek dan ook een geslaagde vorm om wensen en gedachten op elkaar af te stemmen.

Het ligt in de bedoeling om in het vervolgtraject vaker een vergelijkbare terugkoppeling te doen. De deelnemers zijn graag bereid om als 'denktank' te blijven bijdragen. Aanbevolen wordt om in een later stadium ook jonge kinderen bij de focusgroep te betrekken. Hen vragen stellen levert vaak heldere en verrassende nieuwe inzichten op.

Nu de kapstok voor het inhoudelijk verhaal in grote lijnen is opgezet, is een verdere verdiepingsslag nodig. De hoofdthema's vereisen een verdere verkenning zodat de juiste onderliggende verhalen erbij kunnen worden gezocht die geschikt zijn voor uitwerking in de boerderij. Dit resulteert in een verhaallijn, die gedurende de rest van het traject wordt gebruikt om de inrichting van de boerderij vorm te geven. Gelijktijdig met het schrijven van de verhaallijn kan worden gestart met het ontwikkelen van respectievelijk het schetsontwerp, voorlopig ontwerp en definitief ontwerp. Door het gelijk oplopen van inhoud en vorm lopen deze in het eindproduct naadloos in elkaar over.

Bijlage 1 - Deelnemers Workshop (alfabetische volgorde)

Karin van Adrichem (Liempde) – doelgroep: ouders met jonge kinderen.

Willemijn Bakx (Liempde) – doelgroep: 50-plussers.

Lenne Brands (Liempde) – doelgroep: jongeren <20 jaar.

Arnold van den Broek – lid projectgroep SPPiLL D'n Liempdsen herd en lid werkgroep informatievoorziening D'n Liempdsen Herd; voorzitter Heemkundekring stichting Kèk Liemt.

Rob Dito – SPPiLL, projectleider D'n Liempdsen Herd.

Jeanne van den Hurk – onderwijzeres Liempde; beoogd coördinator gastheren/-vrouwen D'n Liempdsen Herd.

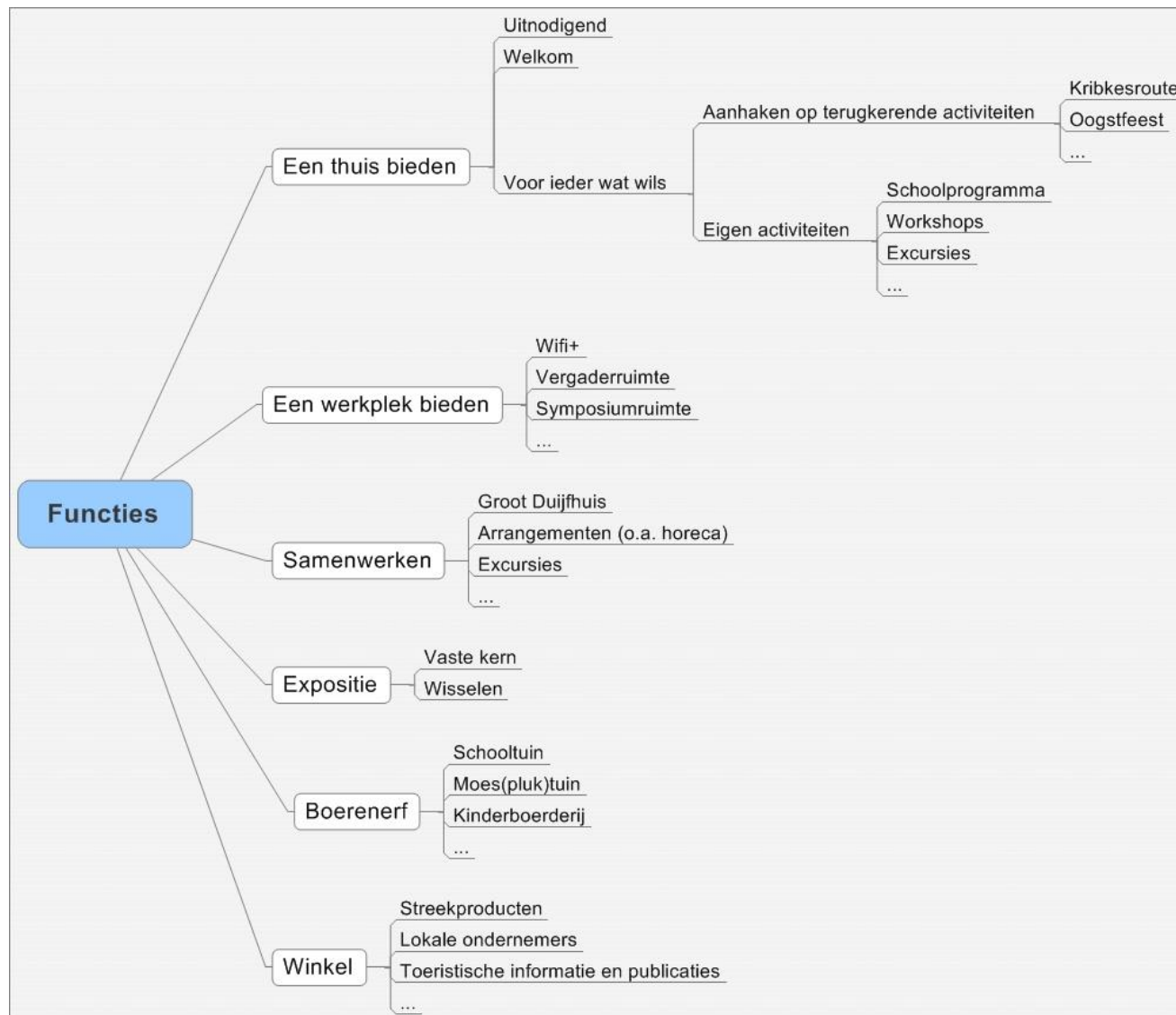
Peter van den Hurk – lid projectgroep SPPiLL D'n Liempdsen herd en, lid werkgroep Informatievoorziening D'n Liempdsen Herd.

Annelieke Kelderman – Brabants Landschap, Marketing & Communicatie; Groot Duijfhuis.

Désiré van Laarhoven – SPPiLL, projectenbureau, ondersteuning projectgroep D'n Liempdsen Herd.

Anneke Rombouts (Elshout) – doelgroep: jongeren 20-30 jaar.

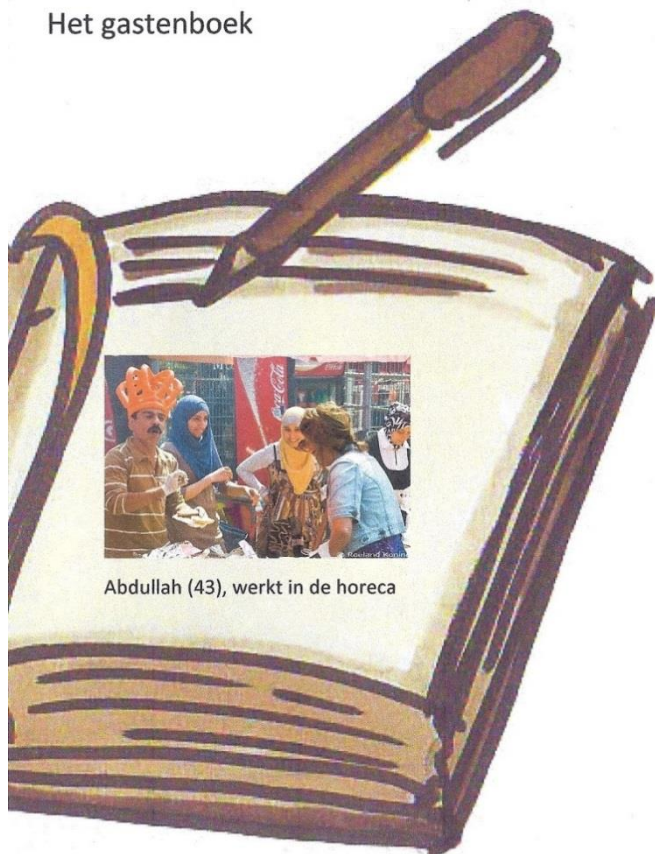
Bijlage 2 - Mindmap functies

Bijlage 3 - Het imaginaire gastenboek

D'n Liempdsen Herd

Het gastenboek

Abdullah (43), werkt in de horeca

Waarom?

Ik wil meer weten over shiekprocedures,
eerbare plekken meken. Jint uit de
angering, boedigen wai. Als het bepe
venchtig

Tips, routes, ics proeven, ics
kunnen etc. Zelf ics kunen maken

Leukst

Andere mensen ontmoeten, weten.

Tip

Jemide, vreden. Kennisse -

nog leuk

Washgss hake met product
uit de ndium, va boedige-
venenker vlees, b'ahen bread.

D'n Liempdsen Herd

Het gastenboek

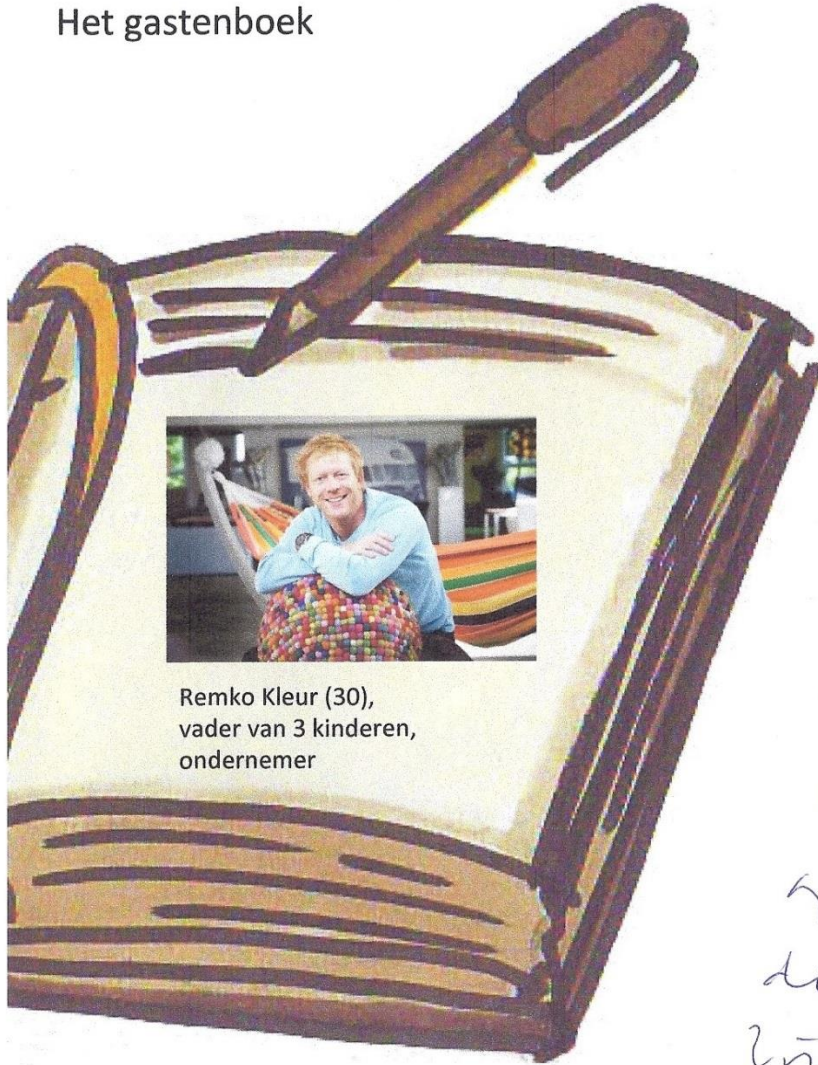

Gert Kijk in 't Veld (56),
werkt bij defensie, natuurliefhebber

- 1 ik zoek info. over
de verrijf/ plaats v. h
edel hert
- 2 had geen idee maar
verwacht wel natuur
info
- 3 Goede bak koffie,
wist al veel over de natuur
maar van de geschiedenis
heb ik weer mooie verhalen
gehoord.
- 4 Mijn collega die fotograaf s
maakt en die nieuwe klompen
zoekt.
- 5 Goede wandel routes.
meer natuur informatie

D'n Liempdsen Herd

Het gastenboek

Remko Kleur (30),
vader van 3 kinderen,
ondernemer

Ik wilde iets meer weten
over het edelhert in
't groene woud.

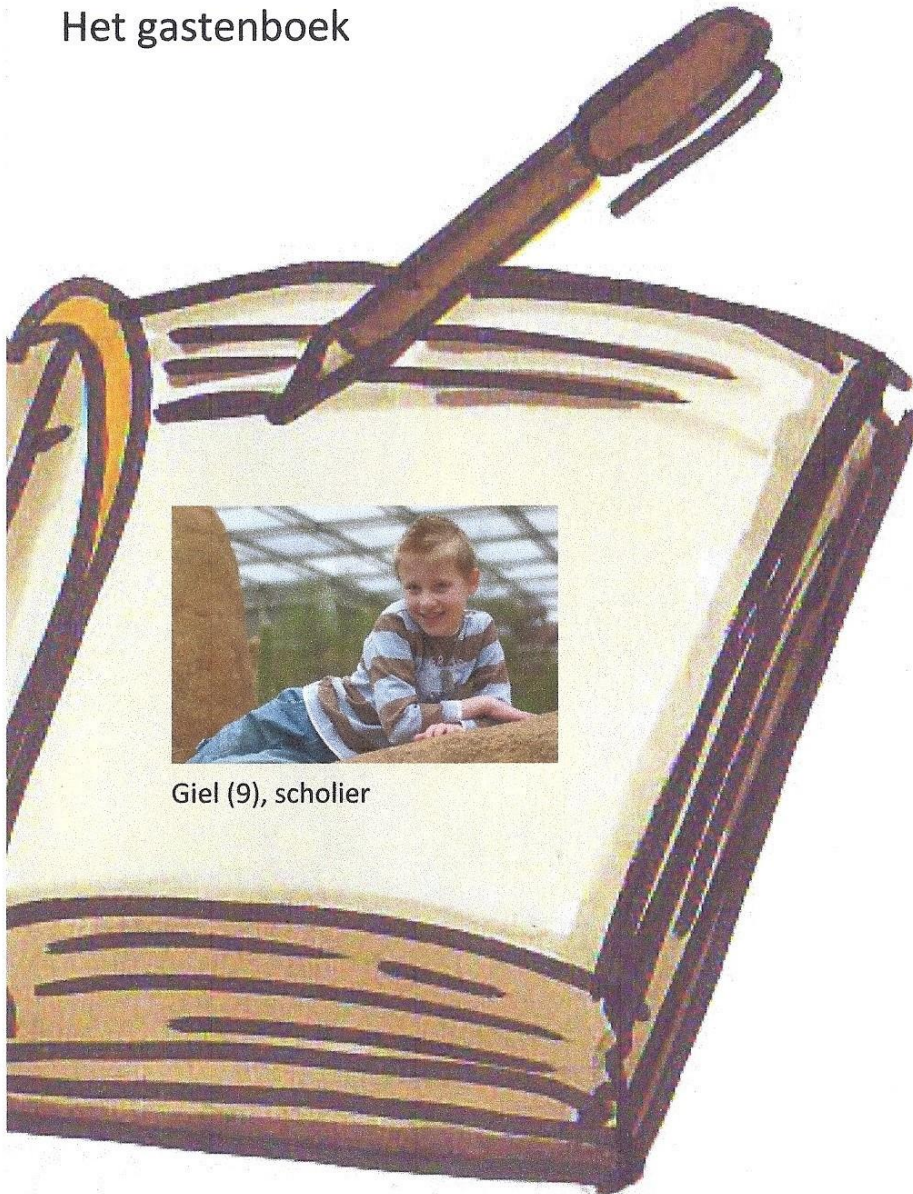
Ik weet nu meer over
de leefwijze en gedrag
van dit dier.

Ik werd getipt door
een collega uit Breda
koven die hier was
geweest.

Nog lieken was het
gewoest als we ook
de edelherten zouden
in gaan spotten.

D'n Liempdsen Herd

Het gastenboek

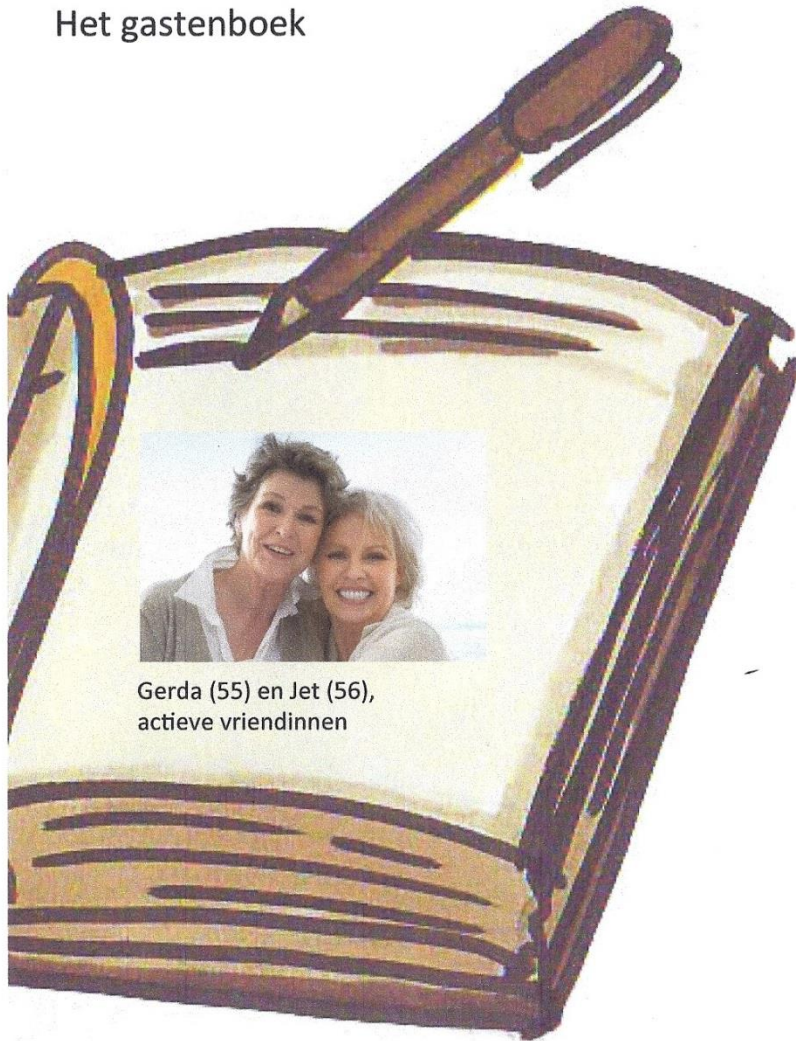

Giel (9), scholier

1. Soaaron, omdat mijn ouders / opa, oma mij hebben meegenomen.
2. om buiten te spelen en spelletjes te kunnen doen. actief toch nog een beetje geleerd.
3. om zelf dingen te kunnen doen.
4. ~~mijn vriendjes, omdat ik veel heb?~~ Ik denk dat kinderen dit zelf niet doen maar de ouders.
5. Ik vond het leuk! vooral de spelletjes. Er moet veel te doen zijn.

D'n Liempdsen Herd

Het gastenboek

Gerda (55) en Jet (56),
actieve vriendinnen

- Door een fietstocht, op krasse
even binnentjes
- geen, welke hi meene
ideeën over mogelijkheden
- ?
- als het posch bevalen
was familie en vrienden
- rust / licht / als wat
my geeft en dus nog
niet lende

D'n Liempdsen Herd

Het gastenboek

Opa Snel (74), gepensioneerd
met kleinzoon Rudi (5)

Leuke dag samen met mijn
kleinzoon gehad. We hebben
veel dingen gezien en kunnen
doen samen.

Zeker de moeite waard om
nog eens terug te komen.
Het leukste was om alles te
kunnen aankijken.

Ik ga het zeker tegen mijn
vrienden vertellen om daar met
hun kleinkinderen naar toe
te gaan.

D'n Liempdsen Herd

Het gastenboek

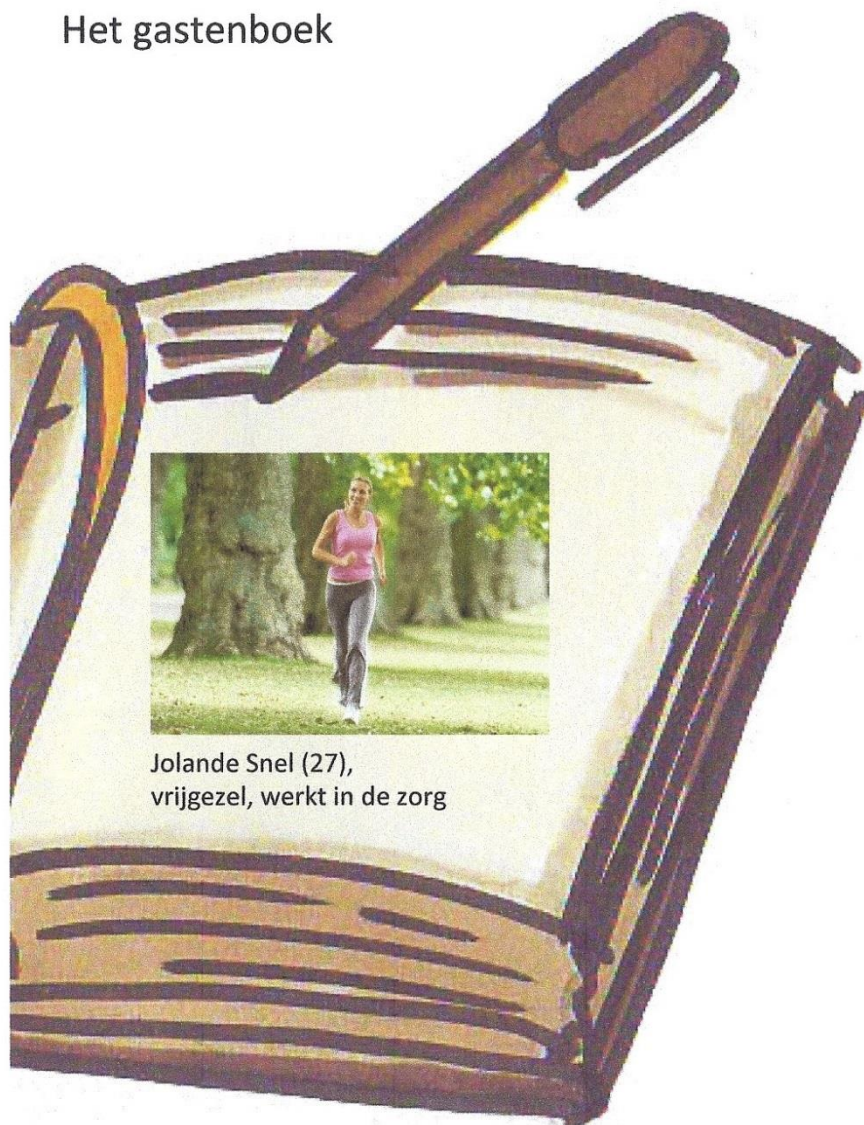
Nuri Zen (24), bankmedewerkster
samenwonend, geen kinderen

§

- 2 zonder verwachtingen.
4. Na verhalen van opening
benieuwd.
3. De combinatie: ^{info van} ~~met~~ eigen
omgeving, herten? zitten die
hier?
4. Mijn ouders, ooms en tantes
(met kleinere kinderen)
5. Eten, of andere dingen
in omgeving waar ik
dit bezoek mee kan
combineren.

D'n Liempdsen Herd

Het gastenboek

Jolande Snel (27),
vrijgezel, werkt in de zorg

- ① (Vrije dag met vrienden) eens iets anders te doen ^{inbrengen} collega's teambuild'ing
- ② personeelsuitje ^{inbrengen} cultuur, eten, gezelligheid. Saamhorigheid.
- ③ Workshops, keuzemogelijkheden, gastvrijheid, welkom voelen.
- ④ actief bezig zijn
- ~~keuzes~~.
- ⑤
- ⑥ Vrienden, kennissen die eens wat anders willen
- ⑦ interactief ~~te~~ bezig zijn

D'n Liempdsen Herd

Het gastenboek

Jemira (16), scholier
Heeft eigen blog over uitgaan

- Meer
1. Heten wel mijn "grootouders" zo gek over heten: "die goede oude tijd"
 2. Dat ervaren in een eigentijdse jasje met technieken die ons scholieren aanspreken.
 3. De koppeling van het nu aan vroeger en toekomst
 4. Lieftegevoel.
 ↓
 onze toekomst van dit gebied.
 onze droom kunnen uitdragen.
 5.
 ↳ Ons uitdragen om stil te staan hoe "Het Groene Woud" er straks uit ziet als onze kinderen groot zijn.

D'n Liempdsen Herd

Het gastenboek

Jonge vrienden (9-12),
lid van voetbalvereniging

- Joost, 11 jaar, spits bij Dlaw Giel in Voortel
1. Onze trainer wilde dat we als team eens een uitje gingen doen, om het team wat sterker te maken
 2. Ik dacht "liempdsen?!", wat is daar nou te beleven, en eigenlijk wilde ik niet mee maar omdat iedereen ging ~~kan~~ kon ik dat niet maken
 3. Ik verwachtte helemaal niets, eigenlijk...
 3. Ze hadden daar toch wel een paar gave dingen om te doen, ook op een soort computers en schermen: je kon via een camera in een nest vogels kijken, en we hebben ook een soort GPS speurtocht gedaan, dat was wel gaaf!
- Wag je de tip?
4. Niemand, ik moest mee! ... maar 't was eigenlijk toch wel leuk
- tip: 5. Veel doe-dingen!

D'n Liempdsen Herd

Het gastenboek

Rashida Rahma (25), vrijwilligster
met zoon Sam (4)

4) Ik wil het nu wel echt gaan beleven. Gaop roek
naar het excursieprogramma.

1) Ik wilde graag meer weten over de
Regio waar ik nu woon en vind het belangrijk
dat mijn zoon daar ook iets van meekrijgt.

2) Ik las in de krant dat het leuk was van
jong en oud, dus ik verwachtte dat ik
spelerderwijs met mijn zoon aan informatie
kon komen

3) Eigenlijk twee dingen:

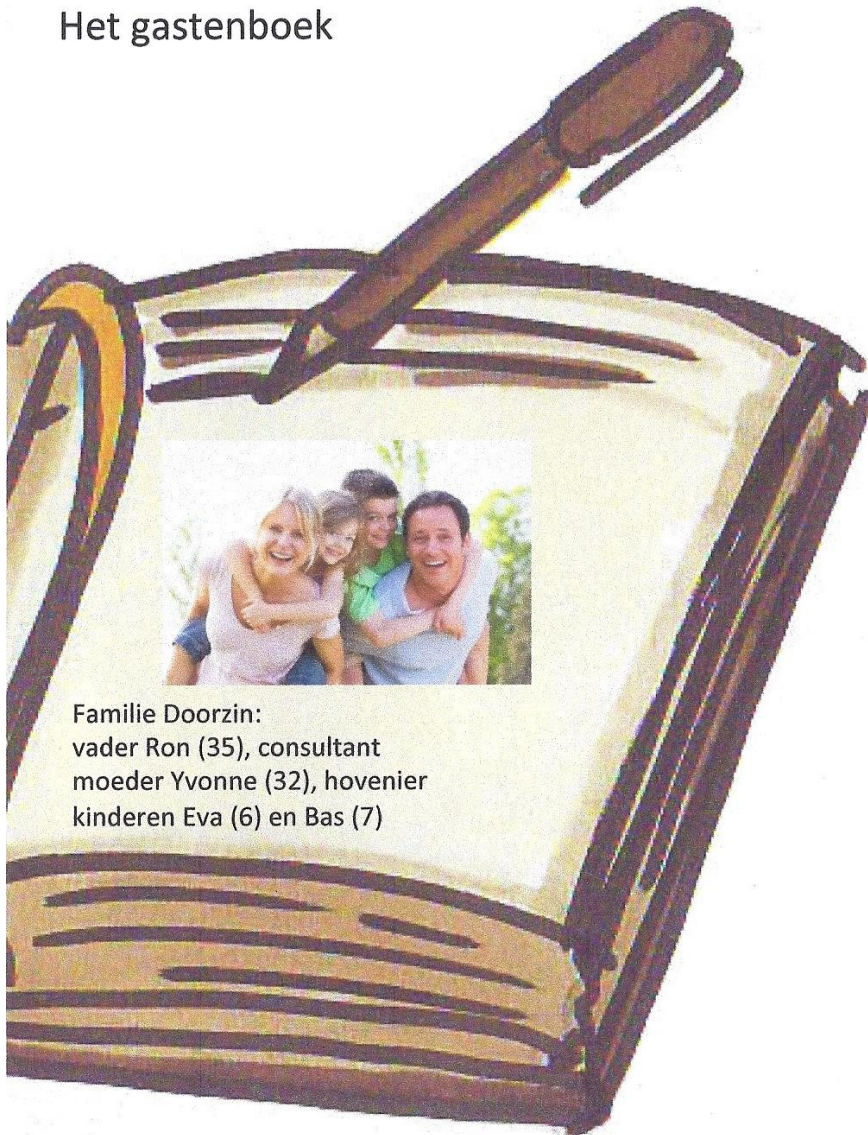
1) Naar jeude dat er al zo lang bevestig was
in dit gebied, in wat de deconstructie van
oude ~~land~~ boerderijen met hun functies heel
interessant

(oude boerderijen / donnedel / wildewis)

2) De verhaallijn cultuur & natuur, de
afwisseling erg leuk. Nu naar een levensport

D'n Liempdsen Herd

Het gastenboek

Familie Doorzin:
vader Ron (35), consultant
moeder Yvonne (32), hovenier
kinderen Eva (6) en Bas (7)

Wij zijn naar hier
gekomen om onze
zondagmiddag in te
vullen. We hadden van
vrienden gehoord dat
dit bezoekerscentrum
leuk en leerzaam was.

Wet is interessant voor
ons en ~~leek~~ aantrekkelijk
voor de kinderen.

Tip regelmatig wassen
van handen.

Bijlage 4 - Mindmaps van deelnemers

Mindmap groep 1 (Arnold van den Broek, Jeanne van den Hurk, Désiré van Laarhoven, Anneke Rombouts).

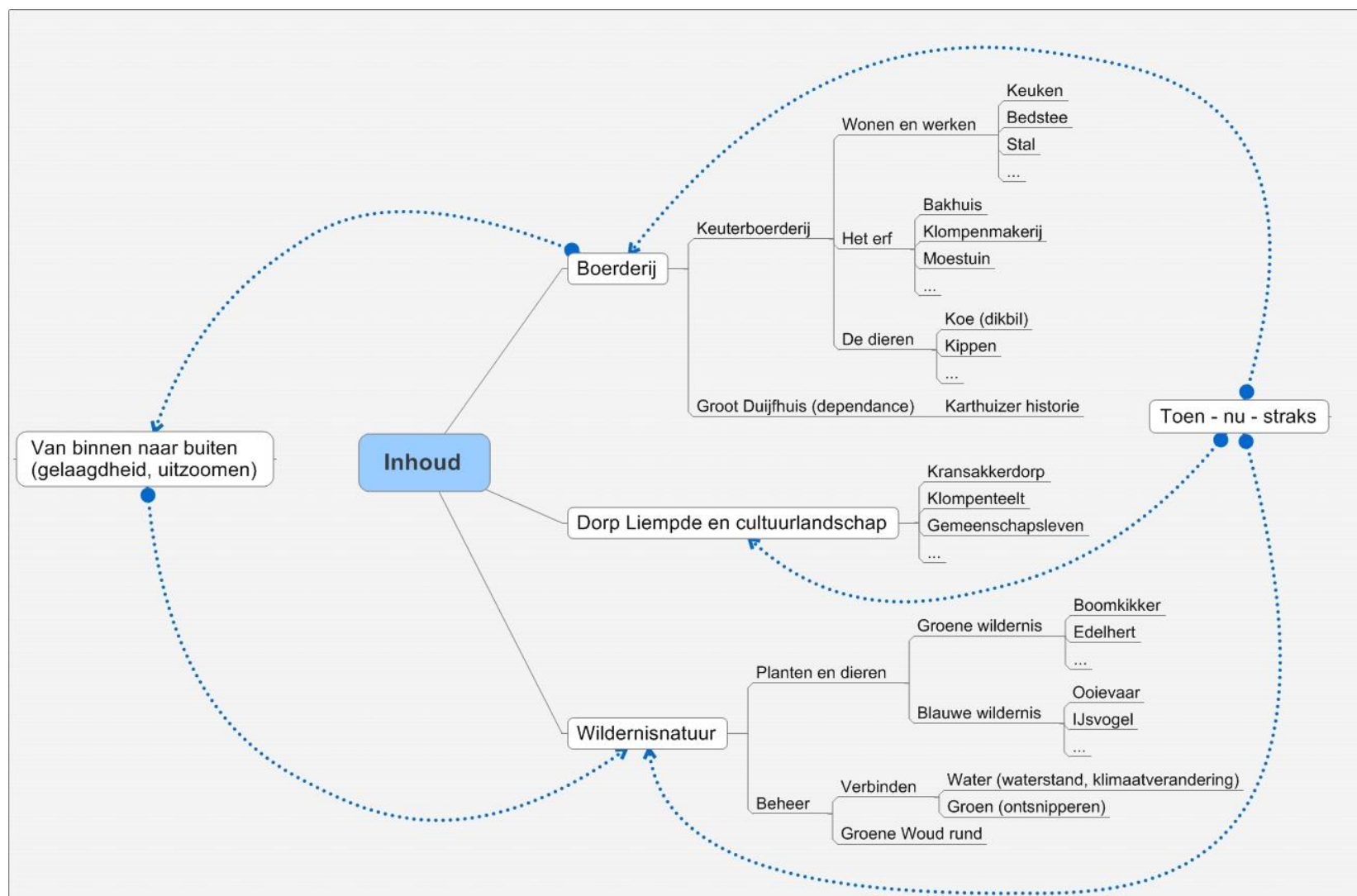

Mindmap groep 2 (Rob Dito, Karin van Adrichem, Willemijn Bakx).

Mindmap groep 3 (Annelieke Kelderman, Peter van den Hurk, Lenne Brands).

Bijlage 5 – Mindmap inhoud

Bijlage 6 – Mindmap beleving

